

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

Nederlandse Aardolie Maatschappij B.V.
Postbus 28000
9400 HH ASSEN

Datum 24 maart 2021
Betreft Instemmingsbesluit winningsplan Ezumazijl

**Directoraat-generaal Klimaat
& Energie**

Directie Warmte en Ondergrond

Bezoekadres

Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres

Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Overheidsidentificatienr

00000001003214369000

T 070 379 8911 (algemeen)
www.rijksoverheid.nl/ezk

Instemmingsbesluit

1. Inleiding

Op 5 november 2019 heeft de minister van Economische Zaken en Klimaat (hierna: de minister) een aanvraag ontvangen van de Nederlandse Aardolie Maatschappij B.V. (hierna: NAM), om in te stemmen met het winningsplan Ezumazijl. Dit winningsplan behoeft op grond van artikel 34, derde lid, van de Mijnbouwwet (hierna: Mbw) instemming van de minister.

Vanaf 1999 wordt gas geproduceerd uit het gasveld Ezumazijl. Dit gasveld was onderdeel van het winningsplan Anjum. Het gasveld ligt binnen de winningsvergunning Noord-Friesland (genomen bij Koninklijk Besluit op 17 februari 1969). Het ligt in de provincies Fryslân en Groningen, binnen de grenzen van de gemeenten Noardeast-Fryslân en Het Hogeland en binnen het verzorgingsgebied van het waterschap Noorderzijlvest. Het gasveld Ezumazijl bevindt zich in de gesteentelaag met de naam Rotliegend op ruim 4000 meter diepte.

De reden dat NAM het winningsplan actualiseert is dat zij de productieduur wil verlengen naar 2031. De actualisatie van de winning uit het gasveld Ezumazijl blijft binnen het maximale productievolume waarmee was ingestemd in het vigerende winningsplan Anjum uit 2011. Door optimalisatie van de productiefaciliteiten in de Moddergat en Lauwersoog satellieten en door het installeren van derde-traps compressie in het Anjum systeem, kan de productieperiode worden verlengd naar 2031. NAM verwacht in totaal maximaal 1025 miljoen Nm³ te kunnen winnen, waarvan 146 miljoen Nm³ uit het gasveld Ezumazijl vanaf 1 januari 2019. Er zijn geen nieuwe boringen voorzien. De voortzetting van de gaswinning vereist tevens een actualisatie van de bodemdalingsprognose en het opstellen van een seismisch risicoanalyse (hierna: SRA).

Ons kenmerk

DGKE-WO / 20261237

Uw kenmerk

Bijlage(n)

2. Beleid gaswinning in Nederland

In de brief van de minister aan de Tweede Kamer van 30 mei 2018 (Kamerstukken II 2017/18, 33529, nr. 469) over gaswinning uit de kleine velden en de energietransitie, legt het kabinet de prioriteit bij een zo snel mogelijke overgang naar duurzame energie. Zolang het nodig is wil het kabinet aardgas uit de kleine velden winnen, waar en voor zover dit veilig kan. Hoewel in de gebouwde omgeving stevig ingezet wordt op het geleidelijk afbouwen van het gebruik van aardgas, speelt aardgas de komende decennia nog een essentiële rol in de Nederlandse energievoorziening. Op dit moment is de Nederlandse energievoorziening nog voor meer dan 90% afhankelijk van fossiele brandstoffen (olie, gas, steenkool) en aardgas voorziet in ruwweg 40% van onze primaire energiebehoefte. Aardgas is de fossiele brandstof met de minste CO₂-uitstoot en dus het minst belastend voor het klimaat. In de overgang naar duurzame energie, blijft aardgas de komende decennia nog steeds nodig voor de industrie, voor het verwarmen van een groot deel van de huizen en voor het in stand houden van een betrouwbare elektriciteitsvoorziening. Het kabinet geeft voorkeur aan gaswinning uit de Nederlandse kleine velden, zowel op land als op zee, boven import van gas uit het buitenland, als de risico's klein zijn en er geen veiligheidsvraagstuk aan de orde is. Dit is beter voor klimaat, werkgelegenheid, economie, behoud van kennis van de diepe ondergrond en aanwezige gasinfrastructuur. Tevens remt productie in eigen land de toenemende importafhankelijkheid van andere landen. De minister heeft dit laatstelijk toegelicht in de brief aan de Tweede Kamer van 30 maart 2020 (Kamerstukken II 2019/20, 32813, nr. 486).

3. Juridisch kader en voorbereidingsprocedure

3.1 Mijnbouwwet- en regelgeving

Een wijziging van een winningsplan moet worden getoetst aan de Mbw en de daarop gebaseerde regelgeving. De artikelen 34, 35 en 36 van de Mbw en artikel 24 van het Mijnbouwbesluit vormen het juridisch kader waaraan de aanvraag wordt getoetst. De minister toetst een winningsplan aan artikel 36 van de Mbw. Welke procedure wordt gevolgd wordt beoordeeld aan de hand van artikel 34 van de Mbw. De artikelen worden hieronder kort uitgelegd.

Artikel 36, eerste lid van de Mbw bepaalt dat de minister zijn instemming geheel of gedeeltelijk kan weigeren of daaraan voorschriften of beperkingen kan verbinden, indien dat gerechtvaardigd wordt door één van de volgende belangen:

- de veiligheid van omwonenden, of het voorkomen van schade aan gebouwen of infrastructurele werken of de functionaliteit daarvan,
- het belang van planmatig gebruik of beheer van delfstoffen, aardwarmte of andere natuurlijke rijkdommen, waaronder grondwater met het oog op de winning van drinkwater, of mogelijkheden tot het opslaan van stoffen
- de nadelige gevolgen voor het milieu,
- de nadelige gevolgen voor de natuur.

Artikel 34, vierde lid, onder b van de Mbw bepaalt dat afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht (hierna: Awb) van toepassing is op de te volgen procedure tenzij de wijziging van ondergeschikte aard is omdat zij niet leidt tot een andere beoordeling van:

- de effecten van de wijze van winning, alsmede daarmee verband houdende activiteiten,
- de effecten van bodembeweging als gevolg van de winning en de maatregelen ter voorkoming van schade door bodembeweging en
- de risico's voor omwonenden, gebouwen en infrastructuurle werken of de functionaliteit daarvan.

3.2. Voorbereidingsprocedure winningsplan Ezumazijl

Dit instemmingsbesluit van de minister met het ingediende geactualiseerde winningsplan Ezumazijl is voorbereid met de reguliere procedure uit Hoofdstuk 4 van de Awb omdat het een wijziging van ondergeschikte aard betreft. De wijziging leidt niet tot een andere beoordeling van de effecten en risico's, dan de beoordeling van het winningsplan Anjum uit 2011. De minister motiveert dit verder in Hoofdstuk 6 van dit besluit.

In de Mbw is opgenomen dat over een aanvraag advies moet worden ingewonnen over een winningsplan of een gewijzigd winningsplan. De minister heeft op grond daarvan advies gevraagd over de aanvraag aan:

- Staatstoezicht op de Mijnen (hierna: SodM) (artikel 127, eerste lid, sub b van de Mbw),
- TNO-AGE Hierna: TNO) (artikel 123, tweede lid van de Mbw),
- de Technische commissie bodembeweging (hierna: Tcbb) (artikel 35, tweede lid van de Mbw) en
- de betrokken decentrale overheden (artikel 34, vijfde lid van de Mbw).

Belanghebbenden die het niet eens zijn met dit besluit, kunnen daartegen bezwaar maken. Meer informatie over het indienen van bezwaar staat onderaan dit besluit.

4. Adviezen

De volgende adviseurs hebben advies uitgebracht over de aanvraag:

- TNO heeft op 26 november 2019 advies uitgebracht (kenmerk: AGE 19-10.066).
- SodM heeft op 24 september 2020 advies uitgebracht (kenmerk:ADV-5552/20219927).
- De Tcbb heeft op 10 december 2020 advies uitgebracht (kenmerk: TCBB/20308762).
- Het college van gedeputeerde staten van de provincie Groningen heeft op 9 februari 2021 advies uitgebracht (kenmerk: 2021-011602).
- Het college van gedeputeerde staten van de provincie Fryslân heeft op 16 februari 2021 advies uitgebracht (kenmerk: 01846999).
- Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Het Hogeland heeft op 3 februari 2021 advies uitgebracht (kenmerk:Z.HHL.035805).
- Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Noardeast-Fryslân heeft op 6 februari 2021 advies uitgebracht (kenmerk: Z296230-2020)
- Het bestuur van het waterschap Noorderzijlvest heeft op 16 februari 2021 advies uitgebracht (kenmerk: Z/21/043634).

Naast de aanvraag van NAM hebben de betrokken decentrale overheden ook de adviezen van SodM, TNO en de Tcbb ontvangen en het concept-instemmingsbesluit van de minister.

DGKE-WO / 20261237

5. De aanvraag: feiten en berekeningen

De gaswinning vindt plaats volgens een winningsplan waarmee de minister heeft ingestemd. In een winningsplan worden onder meer gegevens opgenomen over de verwachte hoeveelheid gas die in totaal gewonnen kan worden, en hoe lang de gaswinning gaat duren. Ook de effecten op de omgeving worden in een winningsplan beschreven.

Hieronder wordt op hoofdlijnen beschreven wat NAM in de aanvraag heeft opgenomen. Daarna volgen de adviezen van SodM, TNO en de Tcbb over de gepresenteerde feiten en berekeningen en de adviezen van de decentrale overheden voor zover zij betrekking hebben op de feiten en berekeningen. De beoordeling van de aangevraagde wijziging en de effecten daarvan op de omgeving, worden in hoofdstuk 6 besproken. Adviezen ten behoeve van deze beoordeling door de minister komen ook in Hoofdstuk 6 aan de orde.

5.1 Productieduur en productievolume

De aanvraag

NAM geeft aan dat de reden voor de wijziging van het geldende winningsplan uit 2011 te maken heeft met de verlenging van de verwachte duur van de productie van 2018 naar 2031. Dat langer geproduceerd kan worden is het gevolg van optimalisatie van de faciliteiten en het toevoegen van derde-traps compressie voor de productie uit de put. De gaswinning blijft volgens NAM binnen het maximum volume waarmee is ingestemd in het winningsplan Anjum uit 2011.

Ezumazijl gasveld bestaat uit drie breukblokken waarvan het noordelijke blok en het zuidelijke blok niet produceren. Het winningsplan heeft dan ook alleen betrekking op het middelste wigvormige breukblok.

Er vindt geen zoetwaterwinning of zoutwinning plaats in de buurt van het gasveld Ezumazijl. Ook zijn geen geothermische projecten voorzien in de buurt van het gasveld.

Advies SodM

SodM geeft aan dat het door NAM aangegeven maximum productievolume binnen de interpretatie blijft van het huidige winningsplan zoals die is gepubliceerd op de NLOG website (<https://www.nlog.nl/maximale-productievolumes-gasveld> d.d. 07-04-2020). NAM kan precies het maximum realiseren dat past binnen de onzekerheidsmarge. De hoeveelheid te winnen gas is niet relevant bij de beoordeling van de effecten of risico's voor mens of milieu.

Advies TNO

TNO geeft aan dat NAM een laag winningspercentage verwacht voor het gehele Ezumazijl veld van 48% (midden-scenario) omdat er gas achterblijft in het noordelijke en zuidelijke blok. De aanvraag blijft binnen het maximale productieplafond van het geldende winningsplan.

5.2 Bodembeweging

Gaswinning in de diepe ondergrond kan bodembeweging tot gevolg hebben. Bodembeweging laat zich onderverdelen in bodemdaling en bodemtrilling. De aanvraag om instemming met een winningsplan of een gewijzigd winningsplan bevat altijd een onderzoek naar de bodemdaling en bodemtrilling die veroorzaakt kunnen worden. Alvorens de effecten van de verwachte bodembeweging te kunnen beoordelen is het noodzakelijk om vast te stellen of de gepresenteerde verwachtingen in de aanvraag reëel zijn.

5.2.1 Bodemdaling

Door gas te winnen daalt de druk in het gesteente waar het gas in zit opgesloten. Door de drukdaling zal deze gesteentelaag onder het gewicht van de erboven liggende lagen wordt samengedrukt. Dit wordt ook wel compactie genoemd. Doordat de gesteentelagen boven het gasveld mee dalen, ontstaat aan het aardoppervlak een bodemdalingskom. Hoe groot en hoe diep die bodemdalingskom is, wordt berekend met de Geertsema en Van Opstal-methode en wordt gecontroleerd en nagerekend door TNO.

Aanvraag

NAM geeft aan dat de maximaal nog te verwachten bodemdaling door de gaswinning uit het gasveld Ezumazijl minder zal zijn dan 2 cm inclusief onzekerheid. NAM beschrijft in het geldende winningsplan dat de bodemdalingsprognose voor 2050 van de totale bodemdaling door gaswinning voor de in het winningsplan beschreven gasvelden in combinatie met naburige voorkomens 4 tot 16 cm is. In de ingediende aanvraag stelt NAM dat dit volgens de laatste prognoses onder de 12 cm blijft, duidelijk binnen de onzekerheidsband van het geldende winningsplan. NAM heeft in de aanvulling op het ingediende winningsplan inzichtelijk gemaakt op basis waarvan de NAM drie afgescheiden breukblokken beschrijft.

De samengestelde bodemdaling door de gaswinning uit alle omliggende gasvelden tezamen, vanaf de start van de winning in 1998 tot het einde van de productie in 2031 bedraagt naar verwachting maximaal 12 cm boven het gasveld Ezumazijl.

Advies TNO

NAM stelt dat het voortzetten van de gasproductie zal leiden tot beperkte verdere bodemdaling (< 2 cm) door gaswinning uit het Ezumazijl gasveld conform het geldende winningsplan uit 2011. NAM maakt gebruik van het compactiemodel (Rate Type Compaction Model) dat ook gebruikt is voor de bodemdalingsmodellering voor de Waddenzee en het Groningen veld. De gekozen modelparameterwaarden van NAM zijn in overeenstemming met de waarden voor de omliggende velden (Anjum en Waddenzee velden) en de porositeit van het Ezumazijl veld. TNO beoordeelt daarmee dat de gekozen parameters reëel zijn. TNO heeft een controleberekening uitgevoerd waarbij is uitgegaan van de drukdaling uit het hoogste productiescenario. In het huidige winningsplan hebben het noordelijke en zuidelijke breukblok geen invloed op de bodemdalingsvoorspelling omdat daar geen productie plaatsvindt. TNO geeft aan dat het aannemelijk is dat er geen tot weinig communicatie is tussen de breukblokken.

TNO komt, net als NAM, uit op een voorspelde maximale nog te verwachten bodemdaling voor het Ezumazijl veld van minder dan 2 centimeter in het diepste punt, overeenkomstig de voorspelling uit het geldende winningsplan.

DGKE-WO / 20261237

Advies SodM

De bodemdalingsbeschrijving voor Ezumazijl in het geldende winningsplan Anjum uit 2011 is volgens SodM onduidelijk en laat een interpretatie toe van 0 cm tot minder dan 4 cm. Deze prognose is gebaseerd op een drukdaling van de initiële 493 bar naar 371 bar uit 3 reservoirblokken. Inmiddels is de druk in 1 reservoirblok gedaald tot onder de 100 bar. NAM geeft aan de winning te willen voortzetten tot een einddruk van 45 bar. Daartoe wordt extra compressie ingezet. NAM geeft in de nieuwe aanvraag een berekening voor de aangevraagde bodemdaling, deze blijft onder de 2 cm. Ook met inschatting van de onzekerheid blijft dit onder de 2 cm. TNO heeft een controleberekening uitgevoerd voor de maximale nog te verwachten bodemdaling, en komt eveneens op minder dan 2 cm uit. Daarnaast heeft NAM berekend dat ook de totale bodemdaling vanaf het begin van winning uit Ezumazijl tot 2050 minder dan 2 cm zal zijn.

In de huidige aanvraag heeft NAM wel informatie gegeven over de samengestelde bodemdaling veroorzaakt door alle gaswinning in de omgeving. Dit heeft SodM vergeleken met dezelfde informatie zoals beschreven in het geldende winningsplan Anjum. SodM stelt dat de onzekerheden in de te verwachten bodemdaling niet kleiner zijn geworden: met de aanpassing van het winningsplan wordt het oorspronkelijke Ezumazijl veld in drie delen gesplitst, die niet langer geacht worden met elkaar in verbinding te staan. Omdat de drukdaling niet over het noordelijk en zuidelijk breukblok plaatsvindt, maar alleen in het centrale deel van het veld, blijft de bodemdalingsprognose bij dit veel grotere drukbereik nog vergelijkbaar met de oorspronkelijke prognose.

Advies Tcbb

De Tcbb kan zich op basis van de haar ter beschikking staande gegevens vinden in de beoordeling van de te verwachten bodemdaling door NAM, TNO en SodM. Bij een te verwachten totale samengestelde bodemdaling van maximaal 16 cm door gaswinning in het gebied is naar het oordeel van de Tcbb redelijkerwijs geen schade aan gebouwen in of nabij het winningsgebied te verwachten. Gelet op de aard en omvang van de beoogde winning is daarbij naar het oordeel van de Tcbb in het winningsplan voorzien in een adequate monitoring van bodemdaling. De Tcbb ziet dan ook geen aanleiding om aanvullende maatregelen te adviseren.

5.2.2 Bodemtrilling

Om het risico op bodemtrilling door gaswinning te bepalen wordt door de operator een seismisch risicoanalyse uitgevoerd op grond van de tijdelijke leidraad 'Methodiek voor risicoanalyse omtrent geïnduceerde bevingen door gaswinning'. De SRA methodiek is niet beperkt tot de 'seismische hazard' (seismische dreiging), maar bepaalt het daadwerkelijke seismische risico (effecten voor omwonenden op basis van veld-specifieke eigenschappen) en geeft een richtlijn voor maatregelen die passend zijn bij de risicocategorie die uit de analyse volgt. Op grond van de SRA wordt een gasveld geclassificeerd in één van de drie risicocategorieën: categorie I, categorie II of categorie III. Hierbij is het risico op

schade als gevolg van een beving in risicocategorie I kleiner dan in risicocategorie II en in risicocategorie II weer kleiner dan in risicocategorie III. De risicocategorie wordt bepaald door de combinatie van scores op ondergrondse (kans op optreden) en bovengrondse factoren (mogelijk effect van een beving) die de hoogte van het risico (kans x effect) kunnen beïnvloeden.

DGKE-WO / 20261237

Aanvraag

NAM heeft een seismisch risicoanalyse uitgevoerd conform de tijdelijke leidraad 'Methodiek voor risicoanalyse omtrent geïnduceerde bevingen door gaswinning' (hierna: SRA). NAM geeft aan dat het gasveld Ezumazijl in de laagste risicocategorie valt op grond van de uitgevoerde SRA (risicocategorie I). In deze seismische risicoanalyse wordt uitgegaan van de maximale drukdaling volgens het hoogste productiescenario.

NAM geeft aan dat het optreden van verdere bodemtrillingen wordt gemonitord via het KNMI-meetnet. Dit meetnetwerk kan in de omgeving van Ezumazijl bevingen met een magnitude van 1 op de schaal van Richter nauwkeurig bepalen. Het Ezumazijl gasveld heeft in het verleden niet gebeefd.

Advies TNO

Er zijn geen bevingen toegeschreven aan het Ezumazijl gasveld. NAM heeft het seismische risico geactualiseerd conform de leidraad uit 2016. In de eerste berekeningsstap van de SRA komt de NAM uit op een kans op beven van 19%. Conform de leidraad heeft NAM de magnitude van de theoretisch sterkste beving op basis van de breukgeometrie en energiebalans berekend van respectievelijk 3,3 en 2,8. TNO heeft de invoerparameters voor bovengenoemde stappen gecontroleerd en stemt in met de resultaten. Omdat de maximale magnitude van een potentiële beving hoger is dan 2,5 moet conform de leidraad een risicomatrix worden opgesteld. NAM classificeert op basis van de risicomatrix het Ezumazijl gasveld in seismische risicocategorie I. TNO heeft de invoerparameters voor de invloedfactoren van de risicomatrix gecontroleerd en nagerekend en classificeert het Ezumazijl gasveld, net als NAM, in (de laagste) seismisch risicocategorie I. De invoerparameters die gebruikt worden voor de huidige SRA zijn vergelijkbaar met die van het geldende winningsplan uit 2011. Het seismisch risico is daarmee niet veranderd ten opzichte van het geldende winningsplan uit 2011.

Advies SodM

SodM onderschrijft de seismisch risicoanalyse zoals opgenomen in het winningsplan Ezumazijl. TNO heeft de uitvoering van deze analyse gecontroleerd en in orde bevonden. Het seismisch monitoringsnetwerk in de omgeving van het gasveld is passend bij de inschaling in de laagste risicocategorie.

Advies Tcbb

Op basis van de haar ter beschikking staande gegevens ondersteunt de Tcbb de beoordeling van SodM en TNO dat het seismisch risico onveranderd in de laagste risicocategorie van de huidige leidraad valt (categorie I). Plaatsing in de laagste risicocategorie (categorie 1) houdt in dat de kans op bevingen door gaswinning en de schade als gevolg daarvan beperkt is. Mocht er toch een geïnduceerde aardbeving optreden dan is de schade die daardoor eventueel ontstaat voor het

merendeel van cosmetische aard met een kleine kans op lichte constructieve schade.

DGKE-WO / 20261237

Het huidige KNMI netwerk kan in de omgeving van voornoemde voorkomens aardbevingen meten vanaf 1.0 op de schaal van Richter. De Tcbb acht het bestaande seismische netwerk van het KNMI voldoende voor de monitoring van seismische activiteit in het gebied.

6. Beoordeling van de aanvraag

De minister beoordeelt of hij kan instemmen met het geactualiseerde winningsplan aan de hand van de in artikel 36 van de Mbw opgenomen toetsingsgronden en of hij aan zijn instemming voorschriften of beperkingen moet verbinden. Ook beoordeelt de minister of de actualisatie leidt tot een andere beoordeling van de effecten en risico's dan bij het geldende winningsplan.

6.1 Planmatig gebruik of beheer van delfstoffen

De minister heeft beoordeeld of de gaswinning op grond van het gewijzigde winningsplan nog steeds als planmatig beoordeeld kan worden als bedoeld in artikel 36 van de Mbw. Bij planmatig gebruik en beheer van de ondergrond is er sprake van een efficiënte winning van de delfstof, waarbij de wijze waarop het gas wordt gewonnen, het tempo waarmee en de hoeveelheid te winnen gas van belang kunnen zijn. In het kader van het planmatig beheer vindt de minister het van belang dat van het technisch winbare gas in een gasveld, mits veilig, een zo hoog mogelijk percentage ook daadwerkelijk wordt gewonnen en dat een ander gebruik van de ondergrond niet op voorhand onmogelijk wordt gemaakt.

De minister stelt vast dat door de aangevraagde verlenging van de productieperiode voor het gasveld Ezumazijl, de wijze van winning niet verandert ten opzichte van het winningsplan uit 2011 en dat de verlenging van de productieperiode voorkomt dat winbaar gas achterblijft.

De minister stelt ook vast dat geen andere gebruiksvormen van de ondergrond zijn voorzien, zodat de verlenging van de productieperiode geen andere gebruiksvorm van de ondergrond ongewenst onmogelijk maakt.

Het productievolume

Aan het begin van een gaswinning kan het uiteindelijke te realiseren productievolume niet exact worden voorspeld, zodat de verwachting vaak gedurende de winning wijzigt en soms zodanig wijzigt dat het winningsplan moet worden aangepast. Bijvoorbeeld als meer tijd nodig is voor de gaswinning dan in het aanvankelijke winningsplan werd verwacht.

TNO heeft in opdracht van het ministerie van Economische Zaken en Klimaat in 2018 de maximale productiehoeveelheden per veld bepaald, omdat de getallen uit de oudere winningsplannen niet altijd even duidelijk waren. Deze lijst is in te zien via de volgende link: <https://www.nlog.nl/maximale-productievolumes-gasveld>.

De minister benadrukt dat aan het begin van een gaswinning niet exact voorspelbaar is, hoeveel gas uit een gasveld gewonnen kan worden. Daarom werd in winningsplannen die voor 2017 werden ingediend, een onzekerheidsmarge gehanteerd op de productievoorspellingen. Zoals SodM en TNO vaststellen, blijft de productievoorspelling binnen de marges van het geldende winningsplan.

De minister stelt ook vast dat er geen andere gebruiksvormen van de ondergrond zijn voorzien, zodat de verlenging van de productieperiode een andere gebruiksvorm van de ondergrond niet ongewenst onmogelijk maakt. Gezien bovenstaande acht de minister de voortzetting van de gaswinning tot en met 31 december 2031 planmatig.

Aard van de wijziging

De minister stelt vast de aangevraagde verlenging van de productieperiode niet leidt tot een andere beoordeling van de effecten van de wijze van winning, alsmede daarmee verband houdende activiteiten, omdat de wijze van winning niet wijzigt ten opzichte van het winningsplan uit 2011.

6.2 Veiligheid van omwonenden en het voorkomen van schade aan gebouwen of infrastructurele werken of de functionaliteit daarvan

Bodemdaling

De minister benadrukt dat bodemdaling door gaswinning zich manifesteert aan de oppervlakte in de vorm van een zeer platte schotel met een zeer geringe helling. Deze bodemdaling komt zeer geleidelijk en gelijkmatig tot stand gedurende vele jaren. Bodemdaling door gaswinning in de diepe ondergrond kan geen directe schade aan gebouwen, bouwwerken en infrastructuur veroorzaken. Schade kan wel worden veroorzaakt door bijvoorbeeld inklinking van de ondiepe ondergrond door extreme droogte. In dat geval kan de ondiepe ondergrond ongelijkmatig inklinken waardoor scheefstand van gebouwen veroorzaakt kan worden.

De minister stelt vast dat in het winningsplan Anjum uit 2011 een cumulatieve bodemdaling werd verwacht in 2025 van maximaal 14 cm boven Ezumazijl. De verwachting voor 2050 was een maximum van 16 cm cumulatief boven Ezumazijl. Deze bodemdaling wordt voornamelijk veroorzaakt door de gaswinning uit het veld Anjum, de gaswinning uit het Ezumazijl gasveld draagt daaraan bij voor maximaal 2 cm tussen 2011 en 2050. Een dergelijke daling is kleiner dan onzekerheid van de berekening en kan ook niet met voldoende precisie gemeten worden.

De minister stelt vast dat ondanks de aangevraagde voortzetting van de gaswinning uit het gasveld Ezumazijl de totale cumulatieve bodemdaling door alle velden tezamen onder de 12 cm zal blijven (en inclusief onzekerheid onder de 14 cm blijft) De voortzetting van de gaswinning uit het gasveld Ezumazijl draagt daaraan (inclusief onzekerheid) voor minder dan 2 cm bij.

De Tcbb adviseert dat bij een te verwachten bodemdaling van minder dan 16 cm redelijkerwijs geen schade aan gebouwen in of nabij het winningsgebied wordt verwacht en dat de het winningsplan beschreven monitoring voldoende is.

Advies provincie Fryslân

De provincie geeft aan dat NAM met het voorliggende winningsplan een bodemdaling van 1,7 cm verwacht en SodM een bodemdaling van meer dan 2 cm verwacht. De extra bodemdaling in het totale Anjumveld door de verlenging van de productieduur komt daarmee op 12 tot 14 cm boven het Ezumazijveld en 24 cm in het midden van het Anjumveld.

DGKE-WO / 20261237

Advies gemeente Het Hogeland

Met betrekking tot de verwachte bodemdaling (minder dan 2 cm) merkt de gemeente op dat de technische adviseurs het onderling niet eens zijn over de mate van bodemdaling. De eventuele gevolgen van deze onzekerheid dienen niet voor rekening van de inwoners en de bedrijven te komen.

Beoordeling minister

De NAM heeft in het voorliggende winningsplan aangegeven dat de maximale bodemdaling boven het gasveld Ezumazijl minder dan 2 cm zal bedragen (inclusief onzekerheid). TNO heeft een controleberekening uitgevoerd voor de maximaal nog te verwachten bodemdaling en komt uit op minder dan 2 cm. SodM heeft de maximaal opgegeven bodemdaling (minder dan 2 cm) vergeleken met de samengestelde bodemdaling door alle gaswinning in de omgeving. Omdat de drukkaling niet over het noordelijke en zuidelijke breukblok plaatsvindt, maar alleen in het centrale deel van het veld, waarop de aanpassing van het winningsplan betrekking heeft, blijft de bodemdalingsprognose bij dit grotere drukbereik nog vergelijkbaar met de oorspronkelijke prognose overeenkomstig het vigerende winningsplan 2011 met bijbehorend instemmingsbesluit uit 2013. De Tcbb onderschrijft de uitkomsten van de beoordeling van de te verwachten bodemdaling door TNO en SodM. De adviezen van genoemde adviseurs komen, anders dan de gemeente aangeeft, dan ook met elkaar overeen. Op grond van de verstrekte informatie in het winningsplan en de adviezen oordeelt de minister dat de totale cumulatieve bodemdaling door alle velden tezamen onder de 12 cm (inclusief onzekerheid onder de 14 cm)

De minister concludeert, mede op basis van de adviezen van SodM, TNO en de Tcbb dat de bodemdalingsprognose voor de voortzetting van gaswinning uit het gasveld Ezumazijl zorgvuldig tot stand is gekomen en dat door deze bodemdaling geen nadelige gevolgen veroorzaakt zullen worden voor de veiligheid van de omwonenden en dat de monitoring van de bodemdaling en het seismisch meetnetwerk in het gebied afdoende is.

Bodemtrilling

Tot 2016 was de SRA methodiek nog niet beschikbaar en werd het seismisch risico ingedeeld in drie categorieën A, B en C. Daarbij gold de volgende indeling: categorie A gold voor de gasvelden Groningen, Bergermeer en Roswinkel, waar bevingen met een kracht van 3.0 op de schaal van Richter en hoger zijn opgetreden, categorie B gold voor andere velden waar lichte aardbevingen met magnitudes kleiner dan 3.0 zijn opgetreden en categorie C gold voor gasvelden waar geen aardbevingen zijn geregistreerd. Aan de hand van de eigenschappen van een gasveld werden dus uitspraken gedaan over de kans op beven van dat gasveld. Gasvelden die nog niet hadden gebeefd, zoals bij het Ezumazijl gasveld

het geval is, vielen in categorie C en kregen een geringe kans op een bodemtrilling toegekend.

DGKE-WO / 20261237

Voor wat betreft de sterkte van de theoretisch maximaal mogelijke trilling werd op grond van een studie van het KNMI uit 2004 in oudere winningsplannen veelal aangegeven dat eventuele door gaswinning in Nederland veroorzaakte aardbevingen niet zwaarder zouden zijn dan maximaal 3.9 op de schaal van Richter. De maximale beving werd daarmee niet veld-specifiek gemaakt, maar kon voor de gasvelden ook niet worden uitgesloten.

Al in 1998 heeft KNMI beschreven wat de te verwachten intensiteit is van een aardbeving die is veroorzaakt door gaswinning. Deze analyse toonde (kwalitatief) aan dat in het ernstigste geval in de nabijheid van het gasveld lichte, niet-constructieve schade kon optreden aan meerdere gebouwen en matige schade (bedoeld wordt scheuren in muren tot constructieve schade in het uiterste geval) aan enkele gebouwen.

Uit de door NAM opgestelde SRA blijkt dat het gasveld Ezumazijl in de laagste categorie (categorie I) is ingeschaald. De minister concludeert, mede op basis van de adviezen van SodM, TNO en de Tcbb, dat de SRA zorgvuldig tot stand is gekomen en dat de aangevraagde verlenging van de productieperiode feitelijk geen groter seismisch risico tot gevolg heeft dan in het winningsplan uit 2011 is berekend. Wel wordt tegenwoordig het seismisch risico veld specifiek berekend en anders ingedeeld aan de hand van een SRA.

Het seismisch monitoringsnetwerk van het KNMI kan in de omgeving van het Ezumazijl gasveld bevingen lokaliseren met een kracht vanaf 1.0 op de schaal van Richter en is ruim voldoende gezien het seismisch risico.

Versnellingsmeters

De minister heeft in zijn kamerbrief van 21 december 2018 (Kamerstukken II 2017/18, 32849, nr. 156), aangegeven dat de opname van de bouwkundige staat van bouwwerken is geïntroduceerd om de vaststelling of een gebouwschade is toe te rekenen aan een mijnbouwactiviteit, te vereenvoudigen. In het Tcbb-advies van 6 september 2018 ((bijlage bij de brief van de minister van 21 december 2018) wordt echter aangegeven dat het nut van een bouwkundige opname beperkt is. In haar advies raadt de Tcbb het (bij)plaatsen van versnellingsmeters in het effectgebied aan, omdat juist de grootte van de bodemtrilling de omvang van de eventuele schade bepaalt. Naast geofoons, die in de ondergrond meten of er een beving plaatsvindt, zijn versnellingsmeters een goed instrument om de grondtrillingen aan de oppervlakte te meten. Met deze gegevens uit het KNMI-netwerk, kan worden bepaald of er een beving is geweest in de diepe ondergrond en hoever de trillingen aan de oppervlakte reikten. Aan de hand van die gegevens kan eenvoudiger en sneller worden bepaald of gemelde schades door de mijnbouwactiviteit (kunnen) zijn veroorzaakt.

De minister zet sinds 2019 vooral in op de aanwezigheid van voldoende versnellingsmeters in het effectgebied van een gasveld en de aansluiting daarvan op het seismografisch meetnetwerk van het KNMI. Door de minister wordt zorgvuldig beoordeeld of het verplicht aanbrengen van meetapparatuur zinvol is.

Zoals de Tcbb ook adviseert in haar brief van 6 september 2018 moet monitoring technisch zinvol zijn, en de resultaten moeten leiden tot nuttige informatie voor de inwoners en niet tot onnodige onrust. De gemeenten zijn door de minister bij brief van 21 december 2018 op de hoogte gesteld van de gewijzigde inzichten over het nut van de bouwkundige opname.

Het gasveld Ezumazijl is een klein gasveld aan het einde van zijn levensfase. Uit het gasveld kan in totaal maximaal 1.025 miljoen Nm³ geproduceerd worden, waarvan na 1 januari 2019 nog 146 miljoen Nm³. De maximaal sterkst mogelijke beving kan 3.3 op de schaal van Richter bedragen. Omdat de ondiepe ondergrond voor minder dan 10% uit slappe grond bestaat en boven het gasveld nauwelijks bebouwing aanwezig is, acht de minister het niet nodig om extra versnellingsmeters voor te schrijven in de omgeving van het gasveld Ezumazijl.

Advies provincie Groningen

De provincie geeft aan dat de veiligheid van de mijnbouwactiviteiten voorop dient te staan. Het begrip veiligheid is onder te verdelen in objectieve veiligheid en subjectieve veiligheid op alle facetten van de winning. De provincie onderkent dat de objectieve veiligheid ten opzichte van de reeds geruime tijd vergunde situatie niet zal afnemen, nu er minder gewonnen mag worden dan eerst was voorzien. Echter, de subjectieve veiligheid, waaronder de maatschappelijke zorg, neemt bij het langer voortduren van winning uit het gasveld Ezumazijl wel af. Voor het beleid en de standpunten over mijnbouwactiviteiten verwijst de provincie naar de door hun op 30 september 2020 vastgestelde Nota ondergrond. Hieruit volgt dat de gaswinning uit bestaande kleine velden, om de subjectieve veiligheid te borgen, zo snel mogelijk moet worden afgebouwd en gestopt.

Advies provincie Fryslân

De provincie Fryslân geeft aan dat omwonenden van gasvelden zich zorgen maken over bodembeweging en de mogelijke gevolgen daarvan voor eigen woningen. Ook leven er zorgen over veiligheid en heerst er wantrouwen. Het monitoren van bodembeweging, nulmetingen en het betrekken en informeren van inwoners daarover spelen daarbij een belangrijke rol.

Beoordeling minister

De minister ziet op grond van de berekende bodembeweging geen aanleiding om de aangevraagde voortzetting van de gaswinning uit het gasveld Ezumazijl te weigeren of daaraan voorschriften of beperkingen te verbinden, uit het oogpunt van het belang van de veiligheid van omwonenden en het voorkomen van schade aan gebouwen of infrastructurele werken of de functionaliteit daarvan. De minister oordeelt dat de monitoring van het seismisch meetnetwerk in het gebied afdoende is.

De minister heeft begrip voor de maatschappelijke zorgen die er zijn in de provincie Groningen en de provincie Fryslân ten aanzien van gaswinning. Het draagvlak voor gaswinning is vanwege de veelheid van aardbevingen uit het Groningenveld, de veroorzaakte schade en de stagnerende afhandeling laag, zoals de provincie Groningen aangeeft in de Nota ondergrond. De minister doet een beroep op de NAM om te investeren in goede informatievoorziening over kleine gasvelden zoals Ezumazijl.

De minister hecht er belang aan dat eventuele schades goed en snel kunnen worden behandeld. Omwonenden die denken schade te hebben door bodembeweging als gevolg van de gaswinning uit het gasveld Ezumazijl, kunnen hun schadeclaim sinds 1 juli 2020 indienen bij de onafhankelijke landelijke Commissie Mijnbouwschade (zie ook www.commissiemijnbouwschade.nl).

Aard van de wijziging

De minister stelt vast dat de aangevraagde verlenging van de productieperiode niet leidt tot een andere beoordeling van de effecten van bodembeweging, omdat de bodemdaling noch het risico op bodemtrilling wijzigt ten opzichte van het winningsplan uit 2011. Ook hebben zowel de bodemdaling als het risico op bodemtrilling geen andere of grotere effecten dan in het winningsplan uit 2011 zijn beschreven en zijn geen extra maatregelen nodig ter voorkoming van schade aan gebouwen of infrastructurele werken of de functionaliteit daarvan of ter bescherming van de veiligheid van omwonenden.

6.3 Natuur en milieu

Natuur

NAM geeft in de aanvraag aan dat het gasveld Ezumazijl in zijn geheel in het Natura 2000-gebied Lauwersmeer (drassig gebied met plassenareaal) ligt. Het Lauwersmeergebied is een waterrijk natuurgebied dat in 1969 is ontstaan door afsluiting van de Lauwerszee. Het Lauwersmeer is in 2010 aangewezen als vogelrichtlijngebied. Omdat gasproductie leidt tot bodemdaling, kan het volgens NAM een effect hebben op beschermde natuurwaarden. Bodemdaling kan leiden tot frequenter inunderen van overstromingsgebieden en het kan de afwatering/drainage vertragen of versnellen.

NAM geeft aan dat sinds 2006 jaarlijks een ecologische monitoring plaatsvindt van het Lauwersmeergebied. Deze monitoring is er op gericht de mogelijke effecten van bodemdaling op de natuur, met name de instandhoudingsdoelen, te toetsen. Uit de monitoring blijkt volgens NAM dat er momenteel geen aanwijzingen zijn voor effecten van bodemdaling door cumulatieve gaswinning in het gebied. De geprognosticeerde toename van de bodemdaling in de eindfase van de productie uit het voorkomen Ezumazijl is kleiner dan 2 centimeter. Effecten als gevolg van de voorgenomen gasproductie in het onderhavige winningsplan kunnen dan ook op voorhand worden uitgesloten volgens NAM.

Uit de SRA die is uitgevoerd voor het veld Ezumazijl, blijkt dat het veld in categorie-I valt (laagste seismische risicocategorie). Negatieve gevolgen voor natuur en milieu door bodemtrillingen zijn volgens NAM dan ook niet te verwachten. De kans op nadelige meetbare effecten van bodemtrilling op het Natura 2000 Lauwersmeer gebied wordt, gezien de aard van de trillingen, verwaarloosbaar geacht.

Milieu

NAM geeft aan dat alleen bij geplande werkzaamheden, wanneer een gedeelte van het systeem drukvrij gemaakt moet worden, een kleine hoeveelheid gas afgeblazen of afgefakkeld wordt. NAM zal dit tot het minimum beperken. Op de

locatie Anjum-1 wordt op jaarbasis circa 0,3 miljoen Nm³ afgeblazen dan wel afgefakkeld. Deze gegevens zijn gebaseerd op de werkelijke waarden uit 2018 en dienen als indicatie gebruikt te worden voor de komende jaren.

DGKE-WO / 20261237

Het productiewater wordt samen met het aardgascondensaat van de behandelingslocatie Anjum-1 afgevoerd per truck naar Grijskerk, waarna het via een pijpleiding naar Delfzijl gaat. Hier wordt het water en condensaat gescheiden. Het water wordt vervolgens per pijpleiding naar de Borgsweer locatie getransporteerd, waar het via een injectieput wordt teruggepompt in de ondergrond. De waterinjectie op Borgsweer is vergund middels een Wabo vergunning met kenmerk DGETMEM/12365332 (gedateerd 26-11-2012).

Advies provincie Fryslân

De provincie Fryslân geeft aan dat door instemming met de verlenging van de productieduur van het winningsplan er sprake is van een extra bodemdaling boven het Ezumazijlveld en in het midden van het Anjumveld. Gelet hierop dient de toezichthouder SodM er op toe te zien dat deze extra bodemdaling geen onomkeerbare effecten heeft op de natuurlijke omgeving, meer in het bijzonder met betrekking tot de natuurwaarden van het nationaal park Lauwersmeer. Voor het geval er wel sprake is van onomkeerbare effecten stemt de provincie niet in met de gevraagde verlenging van de productieduur.

Beoordeling

Voor bodemtrilling geldt dat alleen uitzonderlijk zware trillingen gevolgen kunnen hebben voor natuur en milieu. Dat is bij gaswinning uit het veld Ezumazijl niet aan de orde. Bodemdaling zou de waterhuishouding kunnen beïnvloeden. De geringe toekomstige bodemdaling door de voortzetting van de gaswinning uit het veld Ezumazijl, zal echter naar verwachting geen andere of grotere effecten op natuur en milieu veroorzaken dan in het geldende winningsplan uit 2011 is beschreven.

De minister constateert dat de effecten op de natuur en het milieu niet anders worden door de voortzetting van de gaswinning tot en met 31 december 2031, dan in het geldende winningsplan uit 2011 reeds waren beschreven. De minister ziet daarom geen aanleiding om de aanvraag op dit vlak te weigeren of daaraan voorschriften of beperkingen te verbinden.

Voor wat betreft de mijnbouwlocatie van waaruit de productie plaatsvindt uit het gasveld Ezumazijl, heeft de afweging van de bovengrondse gevolgen van het in werking hebben van de mijnbouwwinrichting op natuur en milieu reeds plaatsgevonden in het kader van de omgevingsvergunningen voor die gaswinningsinstallaties. De minister constateert dat de mee geproduceerde stoffen, het afblazen of affakkelen van koolwaterstoffen en het gebruik van hulpstoffen geen ander effect hebben op natuur en milieu dan in 2011 reeds is beoordeeld en ziet geen reden om op deze grond de aanvraag te weigeren of daaraan voorschriften of beperkingen te verbinden.

Aard van de wijziging

De minister stelt vast de aangevraagde verlenging van de productieperiode niet leidt tot een andere beoordeling van de effecten op natuur en milieu, omdat deze effecten niet zijn gewijzigd ten opzichte van het winningsplan uit 2011.

6.4. Overige onderwerpen

Advies provincie Groningen

De provincie Groningen vraagt de minister om de grote bezorgdheid die er leeft onder de bevolking over alle mijnbouwactiviteiten in het desbetreffende gebied en over de afhandeling van eventuele schade ten gevolge van deze activiteiten mee te wegen in zijn besluitvorming en zorg te dragen voor een rechtvaardige schaderegeling.

Advies provincie Fryslân

De provincie Fryslân verwijst voor haar standpunt inzake gaswinning naar het Manifest Friese overheden over gas- en zoutwinning (voorjaar 2016). De omwonenden vinden dat de lasten van de winning teveel voor hun rekening komen en dat daar niets tegenover staat. De provincie adviseert de minister zorg te dragen voor een goede verdeling van de lusten, lasten en zeggenschap bij mijnbouwactiviteiten, het terugvloeiën van baten en het doen van investeringen in het gaswinningsgebied. De provincie stelt dat het op zorgvuldige wijze betrekken van de omgeving, informatie delen en daarover in gesprek gaan zullen bijdragen aan het herstel van vertrouwen en het vergroten van het veiligheidsgevoel.

Advies waterschap Noorderzijlvest

Het waterschap adviseert de minister rekening te houden met de bezorgdheid die er leeft onder de bevolking over alle mijnbouwactiviteiten en over de eventuele afhandeling van schade. Het waterschap verzoekt zorg te dragen voor een rechtvaardige schaderegeling.

Advies gemeente Het Hogeland

De gemeente geeft aan dat de gaswinning uit het Groningenveld en uit kleine gasvelden, zoals Ezumazijl, plaatsvindt binnen haar gemeentegrenzen. De gemeente verzoekt de minister om de maatschappelijke onrust en zorgen die leven onder inwoners met betrekking tot mijnbouwactiviteiten mee te wegen in de besluitvorming. De gemeente adviseert de minister om de omkering van het wettelijk bewijsvermoeden, overeenkomstig schademeldingen bij gaswinning uit het Groningenveld, ook voor schademeldingen door gaswinning uit kleine gasvelden, zoals Ezumazijl, toe te passen. De inwoners hebben recht op een fatsoenlijk schadeproces waarbij de bewijslast voor eventuele schade niet bij hen ligt, maar bij de veroorzaker.

Advies gemeente Noardeast-Fryslân

De gemeente verwijst voor haar standpunt inzake gaswinning uit kleine velden naar het Manifest Friese overheden over gas- en zoutwinning (voorjaar 2016). In dit manifest uitten de gezamenlijke overheden in de provincie Fryslân hun zorgen over gaswinning. Deze zorgen gaan over veiligheid, leefbaarheid en waarde behoud van onroerend goed. In het verlengde hiervan vraagt de gemeente de minister bij mijnbouwactiviteiten het lokale belang een zichtbaar en herkenbaar onderdeel van de besluitvorming te laten zijn. De balans tussen lusten en lasten van de gaswinning wordt door de inwoners en de bedrijven als onevenwichtig

ervaren. Behoud en versterking van de leefbaarheid en vitaliteit van het grondgebied, waar de mijnbouwactiviteiten plaatsvinden, dient onderdeel te zijn van de besluitvorming. Dat geldt, in het kader van de energietransitie, ook voor de doelstellingen uit het klimaatakkoord van Parijs. De gemeente constateert dat het verlengen van de productieduur tot maximaal 2031 past binnen de doelstellingen van de energietransitie om tot afbouw van fossiele brandstoffen te komen. Echter, de voorgenomen verlenging van de productieduur is gezien het winningsplan Anjum, waarin de winning uit het gasveld Ezumazijl in 2017 zou worden beëindigd, een stap in de verkeerde richting. De gemeente hecht er groot belang aan dat vooraf geregeld wordt dat eventuele schadeclaims ten gevolge van de gaswinning adequaat worden afgehandeld. De gemeente geeft aan dat het schadeproces voornamelijk uitgaat van een duidelijk en direct causaal verband in de relatie tussen gaswinning en schade. Uit praktijkvoorbeelden, zoals in de provincie Groningen, blijkt dat de werkelijkheid veel gecompliceerder kan zijn. De gemeente verwacht van de zijde van de NAM een hoge mate van communicatie over de procedure, de techniek, de mogelijke gevolgen van de gaswinning uit het Ezumazijl gasveld, over het schadeverhaal en overige relevante zaken.

Beoordeling van de adviezen op de overige onderwerpen

De minister is zich bewust van de omgeving waarin mijnbouwactiviteiten plaatsvinden en trekt zich de genoemde adviespunten aan. Bij de beoordeling van deze overige onderwerpen is het van belang te weten dat de aanvraag wordt getoetst en gewogen aan de in artikel 36 van de Mbw opgenomen toetsingsgronden. Uitsluitend die onderdelen van een advies die zien op deze wettelijke toetsingsgronden, kunnen door de minister bij zijn besluit worden betrokken en kunnen eventueel leiden tot voorschriften aan het besluit. Onderdelen van een advies die zien op andere zaken dan waar de wettelijke toetsingsgronden op zien, kunnen niet in de afweging van de minister worden betrokken en kunnen geen grond vormen voor het weigeren van instemming of het opnemen van voorschriften. Wel geeft de minister hierna uitleg over en antwoord op vragen en opmerkingen over andere onderwerpen.

Schadeprocedure

De provincie Groningen, het waterschap Noorderzijlvest, de gemeente Het Hogeland en de gemeente Noardeast-Fryslân hechten er in hun adviezen veel belang aan dat er voor de kleine gasvelden, zoals Ezumazijl, er een rechtvaardige schaderegeling beschikbaar is. De minister benadrukt dat omwonenden die denken schade te hebben door bodembeweging als gevolg van de gaswinning uit het gasveld Ezumazijl, sinds 1 juli 2020 hun schadeclaim kunnen indienen bij de onafhankelijke landelijke Commissie Mijnbouwschade (zie ook de website van de commissie: www.commissiemijnbouwschade.nl). De landelijke Commissie Mijnbouwschade zal de schademeldingen onderzoeken en beoordelen of de schade is veroorzaakt door de mijnbouwactiviteit in het gasveld. Daarmee worden inwoners ontzorgd als het gaat om de bewijslast van een gemelde schade.

Met betrekking tot het advies van de gemeente Het Hogeland omtrent de omkering van de bewijslast bij schademeldingen merkt de minister op dat de Raad van State hierover advies heeft uitgebracht en de omgekeerde bewijslast niet voorzien is voor het winningsgebied Noord-Friesland, waaronder het gasveld Ezumazijl valt. De Raad van State heeft in haar voorlichting aangegeven dat een

wettelijk bewijsvermoeden een afwijking is van de hoofdregel 'wie stelt bewijst', die doorwerkt in de procespositie van private partijen, en dat hiervoor een dragende motivering nodig is. De Raad van State heeft aangegeven dat indien in een groot aantal gelijksoortige schadegevallen vaststaat dat verreweg het grootste deel aan één bepaalde oorzaak moet worden toegeschreven, daaraan het vermoeden kan worden ontleend dat ook de overige vergelijkbare gevallen, waarvan de oorzaak niet duidelijk is, aan die oorzaak kan worden toegeschreven. De situatie in Groningen lijkt daaraan te voldoen. Aangezien het winningsgebied Noord-Friesland onvergelijkbaar is qua risico en aantal bevingen en de kracht daarvan, voldoet de situatie in het winningsgebied hier niet aan en geldt de juridische regeling uit het Burgerlijk Wetboek.

Bezorgdheid omwonenden meewegen in besluitvorming

De minister is bekend met de zorgen van de bewoners in het gaswinningsgebied. Dat geldt ook voor het advies van de decentrale overheden om deze zorgen mee te nemen in de besluitvorming. Bij het beoordelen van winningsplannen en baseert de minister zich op feiten en berekeningen, en wordt advies gevraagd aan het SodM, TNO, de decentrale overheden en de Tcbb. Voor de instemming van het winningsplan zijn de risico's beoordeeld door SodM, TNO en de Tcbb. Alleen als blijkt dat de effecten van de gaswinning beperkt blijven, kan ingestemd worden met het winningsplan. Zorgen die op zichzelf staand begrijpelijk zijn maar niet gesteund worden door de feiten, berekeningen en de ervaringen met het desbetreffende gasveld kunnen niet leiden tot een (gedeeltelijke) weigering van het besluit.

Communicatie

De gemeente Noardeast-Fryslân verwacht van de zijde van de NAM een hoge mate van communicatie over de procedure, de techniek, de mogelijke gevolgen van de gaswinning uit het Ezumazijl gasveld, over het schadeverhaal en overige relevante zaken. De minister wijst erop dat er op 7 september 2017 vanuit de koepelorganisatie van NOGEPa, waar ook de NAM bij is aangesloten, een 'Gedragscode gaswinning kleine velden' is uitgebracht waarvan hoofdstuk 5 afspraken bevat over goede, open en transparante communicatie en contact met de omgeving. Het communiceren met en betrekken van de omgeving is een verantwoordelijkheid van NAM waar het de plannen ten aanzien van gaswinning betreft. De minister draagt zorg voor een zorgvuldige communicatie over de procedure tot besluit omtrent een instemming met een (gewijzigd) winningsplan.

Lusten en lasten

De provincie Fryslân en de gemeente Noardeast-Fryslân adviseren om zorg te dragen voor een goede verdeling van lusten en lasten bij mijnbouwactiviteiten. De minister wijst op de doelstelling van hoofdstuk 7 van de hierboven genoemde 'Gedragscode gaswinning kleine velden'. De doelstelling is een positieve bijdrage te leveren aan de omgeving in de gebieden waar nieuwe projecten plaatsvinden. De minister gaat er vanuit dat de NAM zich inzet voor de omgeving, en daarover ook communiceert met de omgeving. De opbrengsten van de gaswinning vloeien voor 70% in de staatskas en komen dus ten gunste van alle inwoners van Nederland.

7. Eindbeoordeling.

Gelet op artikel 36, eerste lid van de Mbw komt de minister tot de volgende beoordeling van het verzoek tot instemming met het geactualiseerde winningsplan Ezumazijl.

De minister concludeert dat de wijziging van de productieperiode niet leidt tot een andere beoordeling van de in artikel 36 van de Mbw genoemde belangen dan in zijn instemmingsbesluit van 22 maart 2013. De minister ziet geen reden de aangevraagde actualisatie van het winningsplan Ezumazijl op grond van die belangen geheel of gedeeltelijk te weigeren of daaraan beperkingen te verbinden.

De minister constateert dat bij de beoordeling van het geactualiseerde winningsplan naar voren is gekomen dat het een kleine wijziging betreft die geen andere effecten veroorzaakt dan in het winningsplan uit 2011 zijn beschreven.

De minister concludeert ook op grond van artikel 34, vierde lid, onder b van de Mbw dat de aangevraagde actualisatie een wijziging van ondergeschikte aard is omdat zij niet leidt tot een andere beoordeling van:

- de effecten van de wijze van gaswinning alsmede de daarmee verband houdende activiteiten,
- de effecten van bodembeweging als gevolg van de gaswinning en van de maatregelen ter voorkoming van schade door bodembeweging en
- de risico's voor omwonenden, gebouwen en infrastructurele werken of de functionaliteit daarvan.

Gelet hierop is dit instemmingsbesluit voorbereid met de reguliere procedure uit Hoofdstuk 4 van de Awb.

8. Besluit

Gelet op de inhoud van het op 5 november 2019 door NAM ingediende geactualiseerde winningsplan Ezumazijl en de hierover ingewonnen adviezen;

en

gelet op artikel 34, derde lid, en artikel 36, van de Mijnbouwwet;

stemt de minister van Economische Zaken en Klimaat in met het geactualiseerde winningsplan van 5 november 2019 met een looptijd tot en met 31 december 2031, voor de totale maximale gasproductie van 1.025 miljoen Nm³, waarvan 146 miljoen Nm³ vanaf 1 januari 2019.

De Minister van Economische Zaken en Klimaat,
namens deze [REDACTED]

DGKE-WO / 20261237

[REDACTED]
[REDACTED]
MT-lid Directie Warmte en Ondergrond

Bezwaar maken?

Tegen dit besluit kan binnen zes weken na bekendmaking van dit besluit een bezwaarschrift worden ingediend, door degene wiens belang rechtstreeks bij dit besluit is betrokken.

Het bezwaarschrift moet worden ingediend bij de Minister van Economische Zaken en Klimaat, directie Wetgeving en Juridische Zaken, Postbus 20401, 2500 EK Den Haag en bevat ten minste:

- de naam en het adres van de indiener;
- de datum van ondertekening;
- het kenmerk of een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaar is gericht;
- de gronden van het bezwaar.